

Antamispäivä
31.8.2012Diaarinumero
R 11/2753**Ratkaisu, johon on haettu muutosta**Espoon kärjäoikeus 3.2 os. 6.9.2011 nro 2165
(liitteenä)**Asia**

Kunnianloukkaus

Valittaja

Janne Erkki Antero Paalijärvi

VastapuoletKihlakunnansyyttäjä
Kaisa Riikka Rastimo**Asian käsittely hovioikeudessa**

Jatkokäsittelylupa on myönnetty 23.11.2011.

Valitus

Janne Erkki Antero Paalijärvi on vaatinut, että syyte hylätään ja valtio ja Kaisa Riikka Rastimo velvoitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan Paalijärven oikeudenkäyntikulut asiassa korkoineen.

Paalijärvi ei ollut esittänyt valheellista tietoa tai vihjausta. Kärjäoikeus oli puuttunut Paalijärven sananvapauteen. Rastimo oli julkistanut väittämänsä loukkaavan viestin laajalle ihmisryhmälle, ja viesti oli siten julkisen kritiikin kohteena.

Tuntemattomaksi jäänyt henkilö oli 15.2.2010 julkaissut kommentin Rastimon internet-päiväkirjassa (blogissa). Viestin osana oli ollut linkki internet-sivustolle, jossa oli ollut teksti "Myrsky+elokuvan+ohjaajalta+uusi+lapsipornovideo". Viestissä ei ollut väitetty, että Rastimo olisi tehnyt lapsipornoa. Edellä mainittu kommentti oli ollut osa Rastimon aloittamaa keskustelua.

Maksutta

Janne Erkki Antero Paalijärvi

Rastimo oli 15.2.2010 lähettänyt Espoon Vihreä liitto -puolueen eli Vihreiden jäsenten ja Espoon vihreiden toiminnasta kiinnostuneiden sähköpostilistalle viestin ja vastannut 17.2.2010 kahden henkilön samaan viestiketjuun kuuluvaan sähköpostiviestiin. Rastimo oli kopioinut kumpaakin viestiin edellä mainitun kommentin ja siihen sisältyvän linkin. Sähköpostiviestit oli lähetetty noin 200 henkilölle, eikä Rastimo ollut tuntenut kaikkia sähköpostilistalla olleita henkilöitä. Tälle sähköpostilistalle oli ollut mahdollista päästä viestissä ilmoitetun osoitteen kautta. Rastimo oli Espoon kaupungin kaupunginvaltuutettu, ja tapahtuma-aikaan hän oli toiminut Vihreiden tietoyhteiskuntapoliittisessa ryhmässä. Rastimo oli ollut näkyvä internetissä julkaiseva keskustelija.

Paalijärvi oli 17.2.2010 julkaissut Rastimon sähköpostiviestin linkeineen Vihreiden poliitikkoja koskevassa internet-keskustelussa. Paalijärvi oli lisännyt oman kommenttinsa lainauksen perään. Paalijärven viestistä ei ollut voinut saada käsitystä, että Paalijärvi olisi väittänyt Rastimoa lapsipornon levittäjäksi. Viesti ei ollut myöskään väaristänyt Rastimon alkuperäistä viestiä siten, että siitä olisi saanut valheellisen kuvan. Paalijärven lainaus Rastimon viestistä tai siihen tehdyt huomautukset eivät olleet olleet omiaan loukkaamaan Rastimon kunniaa.

Vastaukset

Syyttäjä ei ole vastannut valitukseen.

Kaisa Riikka Rastimo on vaatinut, että valitus hylätään.

Käräjäoikeuden tuomio oli oikea.

Hovioikeuden ratkaisu

Käsittelyratkaisu

Oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 14 §:n 1 mukaan hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely, jos riita-asiassa asianosainen tai rikosasiassa asianomistaja tai vastaaja sitä vaatii. Säännöksen 2 momentin mukaan pääkäsittelyä ei kuitenkaan tarvitse toimittaa, jos asiassa ei 15 §:n 1 momentin mukaan tarvitse ottaa vastaan suullista todistelua sen vuoksi, että näytön arvioinnin oikeellisuudesta ei voi jäädä vartecnotettavaa epäilystä, ja pääkäsittelyn toimittaminen on muutoinkin selvästi tarpeetonta huomioon ottaen erityisesti asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

Rastimo on vaatinut, että asiassa toimitetaan pääkäsittely. Asiassa on riidatonta, että Paalijärvi on kopioinut Rastimon lähettämän sähköpostiviestin internetin keskustelupalstalle. Kysymys on Paalijärven menettelyn oikeudellisesta arvioimisesta eikä suullisen todistelun uskottavuudesta. Rastimon vaatimus pääkäsittelyn toimittamisesta hylätään ja asia ratkaistaan kirjallisen aineiston perusteella.

Pääasia

Syyksilukeminen

Asiassa on riidatonta, että Rastimo oli lähettänyt kysymyksessä olevan linkin Espoon Vihreiden jäsenten ja Espoon Vihreiden toiminnasta kiinnostuneiden sähköpostilistalle, ja että Paalijärvi oli tämän jälkeen kopioinut kyseisen linkin kuvalauta.fi-internetsivustolle.

Rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan kunnianloukkauksesta on tuomittava se, joka 1) esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa taikka 2) muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista. Säännöksen 2 momentissa säädetään, että 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Säännöksen esitöissä todetaan, että momentin 1 kohdan mukaiselle rikokselle on ominaista, että kysymys on tiedosta tai tietoa lähellä olevasta vihjauksesta, joka on perätön. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen ei voisi esityksen mukaan olla oikeutettua edes politiikan teon tai taiteilijan työn arvioinnissa. Tahallista väärien tietojen esittämistä ei ole syytä sallia silloinkaan, kun se liittyy yhteiskunnallisesti merkittävän asian käsittelemiseen. (HE 184/1999 vp)

Korkein oikeus ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ovat käsitelleet kunnianloukkauksen ja sananvapauden välistä rajanvetoa. Poliitikon on kestävä väljempää kritiikkiä kuin yksityishenkilön (KKO 2011:71 ja Gasior vs. Puola 21.2.2012). Viimeksi mainitussa tapauksessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut muun muassa, että sananvapauteen puuttumisen oikeutusta arvioitaessa oli otettava huomioon asianomaisten lausumien sisältö ja ne olot, joissa lausuma oli esitetty. Puuttumisen tuli olla oikeassa suhteessa hyväksyttäviin tavoitteisiin ja sitä tuli perustella relevantein ja riittävin syin.

Paalijärven lisäys kuvalauta.fi-sivustolle kopioimaansa linkkiin osoittaa hänen tarkoituksensa olleen ottaa kantaa sinänsä yhteiskunnallisesti tärkeään asiaan eli sananvapauteen internetissä. Rastimo on osallistunut yhteiskunnalliseen keskusteluun sanotusta aiheesta, ja lisäksi Rastimo on ollut kunnallispoliitikko. Linkin otsikon sisältämä väite on valheellinen. Väite ei ole mitenkään liittynyt Rastimon toimintaan kunnallispoliitikkona, vaikka Rastimon sähköposteissaan esittämät huomautukset linkkiin ovatkin liittyneet sananvapauden rajoittamiseen internetissä. Näin ollen kysymyksessä olleen valheellisen väitteen voidaan katsoa sinänsä olevan omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä Rastimolle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, eikä sen levittämistä voida katsoa rikoslain 24 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisena arvosteluna Rastimon menettelyyn poliitikkona.

Ennen Paalijärven menettelyä Rastimo oli kuitenkin itse lähettänyt kyseisen linkin sähköpostilistalle, jonka piiriin kuka tahansa voi päästä. Kysymys on

siten ollut rajaamattomalle yleisölle tarkoitettua viestistä. Paalijärvi on kopioinut kuvalauta.fi-sivustolle tämän Rastimon viestin kokonaan. Rastimon viestistä käy ilmi, että linkissä oleva väite on valheellinen. Paalijärven Rastimon viestin perään kirjoittama lisäys ei käsittele linkin otsikkoa, sisältöä tai siinä esitettyä väitettä eikä lisäys anna vaikutelmaa, että sanottu väite olisi todenmukainen. Ottaen huomioon Rastimon oman menettelyn ja sen, että Paalijärven kopioima Rastimon viesti osoittaa väitteen olleen valheellinen hovioikeus katsoo, ettei Paalijärven teko ole ollut omiaan aiheuttamaan Rastimolle vahinkoa tai kärsimystä taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Näin ollen Paalijärvi ei ole syylistynyt kunnianloukkaukseen.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 1 a §:n 1 momentin mukaan, jos syyttäjän syyte tai muu vaatimus hylätään, jätetään tutkimatta tai jää sillensä, valtio on vastaajan vaatimuksesta velvollinen korvaamaan vastaajan kohtuulliset oikeudenkäyntikulut. Valtio velvoitetaan siten korvaamaan Paalijärven kohtuullisiksi katsottavat oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa.

Rastimo on yhtynyt syyttäjän syytceseen, mutta hän ei ole esittänyt vahingonkorvaus- tai muita vaatimuksia eikä siten hänen puhevaltansa käyttämisestä ole aiheutunut Paalijärvelle oikeudenkäynnissä rikosasioissa annetun lain 9 luvun 8 §:n 2 momentissa mainittuja erityisiä kuluja. Näin ollen Rastimoa ei velvoiteta korvaamaan Paalijärven oikeudenkäyntikuluja yhteisvastuullisesti valtion kanssa.

Hovioikeuden ratkaisu ilmenee tuomiolauselmasta.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakka korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 30.10.2012.

Helsingin hovioikeuden puolesta:

Pia Cavén
toimistosihteeri
byråsekreterare

Asian ovat ratkaisseet: hovioikeudenlaamanni Monika Kuhlefelt
hovioikeudenneuvos Tuula Myllykangas
viskaali Eeva Palaja

Ratkaisu on yksimielinen.